

Täysistunto

Keskiviikko 3.4.2024 klo 14.00—19.50

11. Lakialoite laiksi yksityisestä pysäköinnin valvontamaksusta

Lakialoite LA 23/2023 vp Kimmo Kiljunen sd ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä läpi, asian käsittely keskeytetään ja se siirtyy muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Kiljunen.

Keskustelu

19.11 **Kimmo Kiljunen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että tässä on tämä 45 minuutin raja, koska olen esittelemässä teille lakialoitteen, jonka on allekirjoittanut 114 kansanedustajaa, ja oletan, että tästä syntyy vilkas keskustelu — vaikka kun katsahdan tähän saliin, niin havaitsen, että meitä on alle puolen tusinaa kansanedustajaa täällä paikalla. Luultavasti te kaikki olette allekirjoittaneet tämän lakialoitteen. Tässä on siis eduskunnan enemmistö takana.

Mikä on aihe? Kysymys on tästä suomalaisia kiukuttavasta, läpeensä kiukuttavasta, ongelmasta läpi puoluerajojen. Täällä siis hallituspuolueista, oppositiopuolueista — kaikista puolueista — on allekirjoittaneita tässä lakialoitteessa, joka koskee pysäköinninvalvontaa. Täällä puhuttiin autoilusta tänään erittäin perusteellisesti ja pohdittiin niitä ongelmia, mitä liittyy bensaan, bensaverotukseen ja autoilun kustannuksiin, mutta ehkä vielä suurempi ja kivuliaampi asia on se, että tästä pysäköintivalvonnasta on tullut rahastuksen kohde. Kansalaiset kokevat tämän rahastuksen kohteena ja liian monta kertaa kokevat täydellistä oikeudettomuutta tilanteissa, joissa kohtuuttomuusharkinta puuttuu ja välillä aivan väärin perustein annetaan pysäköintivirhemaksuja, kun siinä tehdään rahastusta, bisnestä, kun se sakko, joka siinä maksetaan, itse asiassa on sen firman tuloa. Se mitoitetaan jopa niin, että pysäköinninvalvojille on asetettu 20 virhemaksun tavoitteet per päivä. Eli heidän tehtävänsä on metsästää, löytää väen väkisin, pysäköintivirheitä tehneitä ihmisiä ja saada sitten siitä tuloutettua sinne firmalleen. Ja pahintahan tässä on vielä kaiken lisäksi se, että useissa tapauksissa valitettavasti on tilanne se, että ne perintäfirmat, jotka ovat siinä päällä, ovat saman omistajan hallussa. Pitkillä litanioilla, etunimillä toimien, painostetaan kansalaisilta pieniä virhemaksuja, 60:tä euroa ja niin edelleen. Kun viivästysmaksuja ja muuta tulee, niitä saattaa kertyä mielettömiä summia. Ihmiset yrittävät peräänkuuluttaa oikeuksiaan mutta eivät niitä saa ja sitten tyytyvät, että okei, maksetaan se maksu, ja bisnes pyörii.

Tässä oli joitain kansanedustajia, jotka allekirjoittivat sen aloitteen pelkästään sen vuoksi, että he ovat pysäköineet autonsa omalle paikalleen, siis omalle paikalleen, josta he mak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

savat taloyhtiöille tai jollekin maksun. Okei, saattoi olla, että heillä merkintä ei ollut kunnossa osoittamaan, että se oli nyt minun oma paikkani, mutta ei auta jälkikäteen osoittaa pysäköintifirmalle, että minä muuten maksan tästä paikasta koko ajan, se on minun paikkani, että millä sinä otat oikeuden lähteä valvomaan sitä ja sakotat minua. Sitten on pitkä prosessi, ja ajatellaan, että okei, maksan sen sakon. Ja nyt sitten kyseiset kansanedustajat allekirjoittivat tämän aloitteen saadakseen tähän järjestystä, järkeä tähän järjestelmään.

Tämä on siis äärimmäisen ärsyttävä tilanne, ja tässä on ongelmaksi koettu nyt juuri se, kuinka oikeusvaltioperiaate Suomessa toimii, ja tuntuu, että tässä lohossa se ei toimi. Miksi? Siksi, että Suomessa ei ole lainsäädäntöä tässä. Tätä yksityistä pysäköinninvalvontaa ei säädellä lainsäädännöllä, vaan siinä on korkeimman oikeuden päätös. Ja sitä korkeimman oikeuden päätöstä sovelletaan nyt sitten niin, että pysäköidessäsi auton johonkin sinä olet ikään kuin sopimussuhteessa siihen tahoon, joka omistaa sen parkkipaikan. Ikään kuin olisin tekemässä sopimuksia, ja minun täytyisi tutustua siihen useimmiten erittäin huonosti merkittyyn tauluun tai paikkaan, että millä ehdoilla siinä voi olla. Voin kertoa oman tapaukseni tässä vielä virkistääkseni tätä ongelmaa.

Minä pysäköin Kallion virastotalon pihaan ja juoksin kysymään virastotalon vahtimestarilta, onko virastotalon neuvotteluihin osallistuvien ihmisten maksettava tuo parkkimaksu. Pitää maksaa. Juoksin paikalle, maksoin kuusi euroa puolestatoista tunnista. Menin kokoukseen, kokous kesti tunnin. Tulin takaisin, ja minulla oli sakko, minulla oli virhemaksu. Sattumalta tämä ParkkiPaten edustaja oli siinä paikan päällä tekemässä tätä lappua, ja juoksin hänen luokseen. ”Miten tämä on mahdollista, kun minä olen kuusi euroa maksanut? Sinä näit sen lapun.” ”Kyllä minä näin, mutta te olette kiinnittänyt sen tuulilasiin.” Klurps, aha. Se pitäisi panna kuulemma kojelaudalle eikä tuulilasiin kiinni. Minä sanoin, että jos minulla olisi ollut urheiluauto, niin tuulihan olisi vienyt sen. ”Teillä ei todistettavasti ole urheiluautoa.” ”Ei, minulla ei ole urheiluautoa.” Eli olin maksanut sen paikan käytöstä, olin vain kiinnittänyt sen sillä tavalla ikään kuin niiden ehtojen vastaisesti, mitkä hän jossakin on määrittänyt, ja minä sain sen sakon.

Eli tästä tuntuu täydellisesti kohtuuttomuusharkinta puuttuvan. Ja sen takia tässä lakiesityksessä nyt esitetään sitä, että tehdään yksityistä pysäköintivalvontaa koskeva laki, joka sisältää myöskin tämän kohtuusharkinnan mahdollisuuden ja sen, että jos ihminen voi osoittaa sen, että tämä pysäköintimaksu on aidosti maksettu, vaikka jälkikäteen, niin se voidaan perua. Eli tässä täytyy olla lähtökohtaisesti niin, että oikein maksettu pysäköintimaksu — riippumatta siitä, että se tekninen pieni yksityiskohta ei olisi juuri toiminut niiden ehtojen mukaisesti kuin joku haluaa määrittää — riittää siihen, että se perusvelvoite on tehty.

Tämä malli, joka tässä lakialoitteessa on, tulee Ruotsin lainsäädännöstä pysäköinninvalvonnan osalta, joka on vuodelta 1984 Ruotsissa hyväksytty, ja on toimiva järjestelmä siellä. Otetaan se nyt sitten, kuinka monta vuotta, 40 vuotta myöhemmin, Suomessa käyttöön, jos vain saadaan, että vihdoinkin ja viimein tässä kohtaa tulisi tällainen oikeusturva toteutumaan pysäköinninvalvonnan osalta.

Kiitos allekirjoittaneille. Ja minä olen ymmärtänyt, että kun nähtiin tämä vaiva, että yli sata kansanedustajaa kerättiin, niin ideana on sitten se, että sitä käsiteltäisiin lakivaliokunnassa samalla tarmolla kuin hallituksen esityksiä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

19.17 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edustaja Kiljusta tästä tärkeästä lakialoitteesta, jossa nostetaan esille ja pyritään puuttumaan aitoon ihmisen kokoiseen ongelmaan eli tähän villiin yksityiseen pysäköinninvalvontaan. Kuten edustaja Kiljusen ansiokkaasta tämän lakialoitteen esittelypuheenvuorosta kävi hyvin ilmi, hyvin monella suomalaisella, osalla tämänkin salin kansanedustajista, on kokemusta tästä aiheesta.

Kiinnitin itsekin siihen huomiota, kun tähän tämän illan täysistuntoon valmistauduin, että peräti 114 kansanedustajaa on allekirjoittanut tämän lakialoitteen, ja se on todella vahva tahdonilmaus eduskunnalta, että tähän asiaan täytyy puuttua. Tarvitaan tehokasta hyvää sääntelyä, jotta tämä nykyinen lepsu tilanne saadaan asetettua järjestykseen. Toivon itsekin, että tämä aloite ja sen saama laaja kannatus — olen sen itsekin allekirjoittanut — poikii sen, että asia otetaan käsittelyyn, ja voisi johtaa siihen, että viime kädessä sitten tässä salissa vahvalla hyvällä yhteistyöllä saadaan ne pelisäännöt lainsäädäntöön asetettua.

Tämä villi yksityinen pysäköinninvalvonta ja siihen liittyvät ongelmat on aika tyypillinen esimerkki sellaisesta yhteiskunnallisesta ilmiöstä, joka vaatii kyllä myöskin lainsäädännössä riittävän sääntelyn, ne pelisäännöt, joilla päästään eroon tämän tyyppisistä epäkohdista, joita tässä lakialoitteessa hyvin kuvataan.

Ansiokas tieto on myöskin se, että tämän lakialoitteen valmistelussa on käytetty tätä Ruotsin-mallia, Ruotsin elettyä esimerkkiä, ja kyllähän se näin on, että tällaisessa sääntelykokonaisuudessa, josta meillä on kokemusta jostakin muusta maasta, vieläpä Pohjoismaasta, Ruotsista, joka on hyvä vertailukohta monessa muussakin asiassa Suomeen, on aivan erittäin hyvä lähtökohta, että me voimme sieltä hakea mallin ja pohtia sitten, miten saisimme sovitettua tämän saman ilmiön laittamisen järjestykseen täällä suomalaisen yhteiskunnan kontekstissa.

Lämmin kannatus tälle edustaja Kiljusen lakialoitteelle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

19.20 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Myös minä totean, että tämä aloite on hyvin perusteltu ja tulee selkeään tarpeeseen. [Puhujan mikrofoni sulkeutuu] — No niin. — Varmasti niin kansanedustajina kuin kansalaisina omaamme kokemusta tai olemme kuulleet toisten kokemuksista, joissa tuntuu, kuten tässä edustaja Kiljunenkin omassa puheenvuorossaan ansiokkaasti toi esiin, että niin sanotusti hyvät tavat eivät tässä bisnessessä tai toiminnassa toteudu, eli tuntuu, että tämä ei ole oikeudenmukaista, ja sen vuoksi tarvitaan selkeät säännöt, joiden mukaisesti toimitaan. Tästä on varmasti tehty tässä talossa vuosien varrella myös paljon kirjallisia kysymyksiä. On käyty keskustelua näiden toimijoiden kanssa, mutta kun näitä epäkohtia ilmenee, lainsäädännön tarve on selkeä.

Muistan sellaisenkin tapauksen, jossa asuinyhtiön osakkailla oli maksettu parkkiruutu, mutta heillä ei ollut siitä huolimatta omaa autoa. Ja kun tässä lähisukulainen tuli sitten kylään autolla ja tämä auto oli tähän osakkaiden omaan maksettuun parkkiruutuun parkkeerattu, niin siitäkin tuli sakko ja sitä ei sitten selvitysilläkään saatu ikään kuin anteeksi. Tämänkaltaiset toiminnot johtavat siihen, että tämä talo reagoi.

Ja aika vahvasti täällä kansanedustajat reagoivatkin. Sanon edustaja Kiljuselle, että on se aika poikkeuksellista ja harvinaista, että 114 kansanedustajaa allekirjoittaa aloitteen. Täällähän on sellainen kirjoittamaton sääntö useinkin ollut eduskunnassa, jota on pyritty kunnioittamaan, että kun enemmistö kansanedustajista ilmaisee tahtonsa, asia otetaan val-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

misteluun, ja toivon, että lakivaliokunta ja lakivaliokunnan jäsenet tätä tulevat kunnioittamaan ja tätä asiaa ruvetaan hallituksen taholta sitten valmistelemaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

19.22 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Kun tässä kiiteltiin tätä määrää, 114:ää kansanedustajaa, sen kokoaminen tästä salista oli pienen vaivan väärtti, mutta oli hienoa nähdä, että tämä tuki tuli läpi ryhmien.

Mutta tässä on taustalla vielä se, että tämä on toinen kerta. Nimittäin viime vaalikaudella teimme saman aloitteen, ja silloin allekirjoittajia oli 122 kansanedustajaa. Sen sisältö oli kovempi kuin tässä esityksessä. Siinä oli ajatuksena se, että pysäköinninvalvonta tulisi kunnallistettavaksi, että tavallaan se yksityinen puoli loppuisi kokonaan. Nyt tässä on tämä Ruotsin-malli, että voi olla yksityistäkin pysäköinninvalvontaa, mutta tiukoilla ja selkeillä pelisäännöillä. Se kunnallinen aloite siis sai taakseen 122 kansanedustajaa, kyllä, edustaja Kymäläinen. Kun se joukko oli niin suuri, niin se otettiin lakivaliokunnassa käsiteltäväksi, ja mikä hienointa, silloin lakivaliokunnan puheenjohtajana toimi Leena Meri, joka on nykyinen oikeusministeri. Kiintoisaa oli se, että lakivaliokunta käsitteli sen edellisen lakialoitteen ja pyysi oikeusministeriöltä lakiesitystä, joka pohjautuisi siihen lakialoitteeseen, jonka 122 kansanedustajaa oli tehnyt. Oli tilanne, että silloin oikeusministerinä oli Henriksson, ja hän käsitykseni mukaan henkilökohtaisesti ohjasi sen sillä tavalla, että ei vastattu tähän lakivaliokunnan aitoon pyyntöön, Leena Meren johtaman valiokunnan aitoon pyyntöön siitä, että siitä tulisi hallituksen lakiesitys tänne. Minulla on ilo todeta tässä suhteessa, että Leena Meri on tällä hetkellä istuva oikeusministeri, ja elän kyllä hyvin toiveessa, että lakivaliokunta käsittelee tämänkin aloitteen ja pyytää sitten yhteistyötä hallituksen kanssa eli ministeri Leena Meren kanssa — minäkin tulen hänen kanssaan tästä asiasta vielä keskustelemaan — että tehdään tämä asia nyt, ettei tarvitse odottaa seuraavaa vaalikautta ja sitten kerätä uudestaan nimet ja todeta, että kolmas kerta toden sanoo, vaan yritetään nyt tällä kertaa, toisella kerralla, saada siitä tosi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

19.25 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Näin poliisitaustaisena kansanedustajana on myöskin lausuttava tuki tälle edustaja Kiljusen aloitteelle, jonka viime kaudella allekirjoitin. Kyllä — juuri piti tarkistaa, olenko nyt allekirjoittanut, ja näköjään en. Tämä on puhtaasti mennyt ohi, eli ei vain ole sattunut eteen. [Kimmo Kiljunen: Ette ollut paikalla!] Tästä pahoittelut, sillä totta kai loogisella tavalla olisin tätä myöskin nyt allekirjoituksen muodossa kannattanut, mutta menköön se nyt tällä tavalla. Kyllä todellakin jo siellä viime kaudellakin asiaa tutkiskelin ja silloin totesin myöskin, että tässä on omat ongelmansa ja kulmansa, joita pitää korjata, ja siihen on enemmän kuin aihetta.

Juurikin tällainen yksityinen pysäköinninvalvonta on todellakin semmoinen epämääräinen asia siinä kentässä, missä valvotaan asioita ja oikeuksia esimerkiksi pysäköidä. Ihmisilläkin on vaikeuksia mieltää, mistä itse asiassa on kysymys, kun tällainen maksu annetaan — että onko siinä kysymys julkisesta vallasta vai mistä siinä oikein on, onko sakosta vai mistä. Nämä asiat menevät hyvin helposti sekaisin senkin perusteella, että lainsäädäntö on puutteellista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Siellä on juurikin tällaisia puutteita mielestäni, niin kuin tuli jo mainittua tuossa esittelypuheessakin, että harkintavaltaa ei näissä juurikaan käytetä, vaan se on armottomasti kylä tai ei, tuleeko se virhemaksu, ja yleensä se kyllä tulee. Senkin takia se saattaa tuntua hyvin usein kansalaisista kohtuuttomalta, kun se tulee silloin, kun siinä olisi muunkinlaisia vaihtoehtoja käytettävissä. Esimerkiksi poliisitoimessahan poliisillahan on harkintavaltaa, kun mitataan sitä, minkälaisia seuraamuksia, sanktiota siitä virheestä tulee. Kyllä minä itse näen ihan kokempohjaisestikin, että hyvin usein tällainen harkintavallankin käyttäminen saattaa olla siinä paljon tuloksellisempaa kuin se kylmä, konemainen suoritus, että tulee se virhemaksu ja that's it.

Joten erinomainen aloite jälleen kerran, ja toivotaan, että se etenee. Yli sata allekirjoitusta ja vahva tuki tuntuu takana olevan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

19.27 Kimmo Kiljunen sd: Haluan vielä kiittää edustaja Kilpeä tästä puheenvuorosta. Olette siis 115., joka tätä tukee tässä salissa. Oletan, että olisi vielä enemmän. Totta, se oli kovalla kiireellä kerätty kuitenkin tämä aloite, ja te ette ollut tavoitettavissa. Minä tiesin, että olisitte ollut valmis sen allekirjoittamaan.

Nostitte sen tärkeimmän teeman esille. Tällä lailla pyrittäisiin nimenomaan siihen, kuten kaikessa julkisessa vallankäytössä, poliisimiehenä tiedätte, että aina sillä, joka sitä päätöstä panee täytäntöön ja käyttää julkista valtaa, on harkinnan mahdollisuus. Siinä on kohtuusharkinnan mahdollisuus ihan sen takia, että osaatte arvioida, poliisinkin tilanteessa, mikä siinä nyt on kohtuullinen asetus, onko ylinopeus nyt sitten kohtuullisesti ylitetty liikenneolosuhteet huomioon ottaen, turvallisuustilanne huomioon ottaen kaikilla tasoilla. Muutamien kilometrin ylinopeuksissa voidaan katsoa niin sanotusti läpi sormien, kun siinä on tämä mahdollisuus, ja monissa muissakin pienissä rikkeissä täytyy olla se harkinnan mahdollisuus. Jos se on liian kategorista, se tuntuu kansalaisista täydeltä oikeudettomuudelta. Tässä on juuri se ongelma, kun ei ole lainsäädäntöä takana. Kun siitä on tullut rahastubisnes, kuten kerroin, että siinä asetetaan tavoitteet koota sitä rahaa mahdollisimman paljon, niin silloin sen tehtävänä ei enää olekaan saada asiallista pysäköintiä aikaiseksi vaan metsästä haavoittuvassa tilanteessa olevia autoja, mennä sellaisiin paikkoihin, joissa aavistaa, että varmaan on joku juhlatilaisuus jollakin alueella. Mennään sakottamaan sieltä, kun väkisin parkkipaikat eivät riitä, oikein tarkoituksella tehdään se tilanne, jolloin siinä ei halutakaan miettiä, mikä on yhteiskunnallisesti, yhteisöllisesti fiksua ja järkevää ja että yksilön kannalta oikeusturva tulisi turvattua. Se on tässä lainsäädännössä nyt se idea, ja siinä mielessä kiitos tästä tuesta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.